01 / FAMAVERA RESEARCH

Wynik i zakres

Bilion długu i 900 mln dziennie. Co pokazuje historia zadłużenia Polski?

Raport do FC-FIN-2026W40-003 · PREVIEW v0.9 · status: ROBOCZY - DO AKCEPTACJI · aktualność sprawdzona do: 4.10.2026, 21:33 CEST; końcowy freshness check bez nowszego dokumentu zmieniającego wniosek

POLE	WARTOŚĆ
Werdykt	W WIĘKSZOŚCI PRAWDA
Pewność	93%
Teza	Karol Nawrocki twierdzi, że w ciągu czterech lat rząd Donalda Tuska zwiększy zadłużenie o około bilion złotych, co odpowiada ok. 26 tys. zł na osobę, że tempo wzrostu długu wynosi ok. 900 mln zł dziennie oraz że w 2027 r. limit kosztów obsługi długu wynosi 107 mld zł, o 17 mld więcej niż w 2026 r.; Przemysław Czarnek wskazuje 75,3% PKB długu EDP w 2029 r.
Zakres	Weryfikacja liczb oraz ich sensu w wypowiedziach, z historycznym porównaniem długu EDP od końca 2007 r. przez okres PO-PSL i PiS do II kw. 2026, oceną długu względem PKB i dochodów sektora, kosztów obsługi, ryzyka fiskalnego i charakteru wydatków finansowanych deficytem.
Odpowiedź w skrócie	Większość liczb się zgadza, ale wypowiedź pomija kluczowy kontekst historyczny. Dług EDP wynosił ok. 524,4 mld zł na koniec 2007 r., ok. 919,9 mld zł na koniec 2015 r., ok. 1,691 bln zł na koniec 2023 r. i 2,598 bln zł w połowie 2026 r. Obecne tempo wzrostu jest bardzo szybkie, ale całego dzisiejszego długu ani całych kosztów jego obsługi nie można przypisać jednemu rządowi. Dlatego werdykt to W WIĘKSZOŚCI PRAWDA.

HISTORIA DŁUGU W JEDNYM SPOJRZENIU

Zanim ocenimy polityczne wypowiedzi, zestawiamy trzy kolejne okresy na tej samej osi: nominalny dług EDP i jego relację do PKB. To pokazuje zarówno ciągłość zadłużania, jak i tempo zmian.

Okres	Punkt porównania	Dług EDP	Przyrost	Dług / PKB	Co to znaczy
PO-PSL	koniec 2007 -> koniec 2015	524,4 -> 919,9 mld zł	+395,5 mld zł	44,2% -> 51,1%	Dług nominalnie wzrósł. W 2014 r. reforma OFE jednorazowo obniżyła raportowany dług.
PiS	koniec 2015 -> koniec 2023	919,9 -> 1 691,3 mld zł	+771,4 mld zł	51,1% -> 49,5%	Nominalny dług mocno wzrósł, ale PKB rósł szybciej. W pandemii relacja wzrosła do ok. ok. 57% w 2020 r.
Obecny rząd	koniec 2023 -> II kw. 2026	1 691,3 -> 2 598,3 mld zł	+907,0 mld zł	49,5% (2023) -> 59,7% (2025)	Największy nominalny przyrost z tych porównań mimo najkrótszego okresu; strategia prognozuje 67,6% PKB na koniec 2026 r.

Uwaga: to porównanie zmian stanu długu, nie „udziałów winy". Okresy mają różną długość, a na wynik wpływają wzrost PKB, inflacja, refinansowanie i zdarzenia jednorazowe.

02 / FAMAVERA RESEARCH

Mapa twierdzeń

Twierdzenie	Pytanie kontrolne	Wynik	Dowód rozstrzygający	Ograniczenie
Bilion zł w cztery lata	Czy skala jest realna i czy to już stan wykonany?	**W WIĘKSZOŚCI PRAWDA**	MF: ścieżka długu + stan II kw. 2026	2.10.2026 pełny bilion nie był jeszcze wykonaniem.
Ok. 900 mln zł dziennie	Czy porównywalna seria daje tę średnią?	**PRAWDA**	PDP 31.12.2023 vs 30.06.2026	Średnia historyczna, nie bieżące tempo chwilowe.
Ok. 26 tys. zł/os.	Czy bilion / ludność daje ten rząd wielkości?	**W WIĘKSZOŚCI PRAWDA**	GUS ludność ~37,2 mln	To przeliczenie statystyczne, nie osobisty dług.
107 mld zł i +17 mld	Czy liczby istnieją i kogo dotyczą?	**CZĘŚCIOWO PRAWDA**	Strategie MF 2026-2029 i 2027-2030	107 mld to limit obsługi całego portfela, nie tylko nowego długu.
75,3% EDP w 2029	Czy była to najnowsza prognoza 3.10.2026?	**WPROWADZA W BŁĄD**	Stara vs nowa strategia MF	75,3% było oficjalne, lecz dokument był już zastąpiony.

03 / FAMAVERA RESEARCH

Dowody rozstrzygające

PREVIEW REDAKCYJNY: ta wersja wykorzystuje karty dowodowe v3 w statusie DRAFT. Finalny plik Premium Research może zostać zwolniony dopiero po zatwierdzeniu materiału przez redaktora.

#	Źródło	Dokładne miejsce	Zakres dowodu	Wniosek	Link
1	MF - historyczny dług 2007-2016	s. 17, tabela 26	Punkty 2007 i 2015: 524,4/44,2% oraz 919,9/51,1%	Ustanawia historyczny punkt odniesienia	Otwórz
2	MF - zadłużenie II kw. 2026	stan 30.06.2026	PDP 2 147,8 mld; EDP 2 598,3 mld	Baza dla obecnego stanu i 900 mln/dzień	Otwórz
3	GUS - 2024, seria 2021-2024	tablica 1	2023: EDP 1 691,361 mld = 49,5% PKB	Nowszy punkt bazowy przed obecnym okresem	Otwórz
4	MF - Strategia 2027-2030	sekcja „Strategia przewiduje”	EDP 67,6% w 2026; 69,3% w 2027; 76,6% w 2030; limit 107 mld	Aktualna ścieżka i koszt obsługi	Otwórz
5	MFW - Article IV	Annex V / tabela makro	Risk of sovereign stress: Moderate; dług 77,7% PKB w 2031	Ocena ryzyka niezależna od sporu politycznego	Otwórz

04 / FAMAVERA RESEARCH

Test przeciwny

Hipoteza przeciwna	Co znaleziono	Wpływ na wniosek
Czy dług „zaczął się” po 2023 r.?	Nie. EDP: ~524 mld (2007), ~920 mld (2015), ~1,691 bln (2023).	Silnie wzmacnia potrzebę historycznego kontekstu, ale nie neguje szybkiego wzrostu obecnie.
Czy Polska jest dziś blisko niewypłacalności?	MFW: ogólne ryzyko napięć długu umiarkowane.	Odrzuca narrację o „bankructwie jutro”, ale nie odwraca rosnącej trajektorii.
Czy część długu finansuje inwestycje, które mogą zwiększać przyszłe dochody?	Tak - w wydatkach są inwestycje, obrona, infrastruktura i projekty rozwojowe.	Łagodzi ocenę części długu; prognozy nadal pokazują jednak wzrost długu/PKB.
Czy nowsza strategia podważa alarm o długu?	Nie. 75,3% było stare, lecz aktualna strategia prowadzi do 76,6% w 2030.	Koryguje jeden numer Czarnka, ale nie kierunek trendu.

Warunki zmiany oceny

Werdykt wymagałby zmiany, gdyby zrewidowane dane istotnie obniżyły przyrost po 2023 r., wykazały inną porównywalną serię dla 900 mln zł dziennie, nowa strategia odwróciła ścieżkę długu albo źródło pierwotne pokazało materialnie inne brzmienie analizowanych twierdzeń.

05 / FAMAVERA RESEARCH

Analiza szczegółowa

Twierdzenie / moduł analizy

1. HISTORIA PRZED OCENĄ CLAIMÓW. Nominalny dług EDP rósł w każdym z porównywanych okresów. Między końcem 2007 i 2015 r. wzrósł z ok. 524,4 do 919,9 mld zł (+395,5 mld), a relacja do PKB z 44,2% do 51,1%. W 2014 r. porównanie zaburza jednorazowy wpływ reformy OFE: do ZUS przeniesiono aktywa o wartości 153,2 mld zł, co istotnie obniżyło raportowany dług.

2. OKRES 2015-2023. Dług EDP wzrósł z ok. 919,9 do 1 691,3 mld zł (+771,4 mld). Relacja długu do PKB na punktach końcowych spadła z 51,1% do 49,5%, ale podczas pandemii w 2020 r. wzrosła do ok. ok. 57%. Pokazuje to, dlaczego sam nominalny przyrost nie wystarcza do oceny ciężaru długu.

3. OKRES OD KOŃCA 2023 R. Do końca II kw. 2026 dług EDP osiągnął 2 598,3 mld zł, czyli wzrósł o ok. 907,0 mld zł względem końca 2023 r. To oznacza, że ok. 34,9% obecnego nominalnego stanu to przyrost po końcu 2023 r., a ok. 65,1% istniało wcześniej. Jednocześnie relacja EDP do PKB wzrosła do 59,7% w 2025 r.; aktualna strategia prognozuje 67,6% w 2026 r. i 76,6% w 2030 r.

4. CO Z LICZBAMI Z WYPOWIEDZI. Około 900 mln zł dziennie jest trafną średnią z porównywalnej serii PDP. Bilion złotych w pełnym czteroletnim horyzoncie jest realną skalą, choć 2 października 2026 r. nie był jeszcze całkowicie wykonanym przyrostem. 26 tys. zł na osobę jest bliskim przeliczeniem statystycznym (ok. 26,9 tys.), ale nie osobistym zobowiązaniem obywatela. Limit 107 mld zł w 2027 r. i różnica 17 mld zł wobec 2026 r. istnieją w oficjalnych dokumentach, lecz 107 mld dotyczy obsługi całego portfela długu, także starszego. 75,3% EDP w 2029 r. pochodziło ze starej strategii, która w chwili wypowiedzi Czarnka była już zastąpiona.

5. CZY DŁUG JEST NIEBEZPIECZNY. Polska nie jest dziś na skraju niewypłacalności; MFW ocenia ryzyko napięć długu jako umiarkowane. Problemem jest kierunek: duży deficyt, wzrost długu do PKB i rosnące koszty obsługi. Według MFW w 2026 r. dług sektora ma odpowiadać ok. 65,5% PKB przy dochodach sektora 44,7% PKB, czyli mniej więcej 1,5 rocznych dochodów sektora. To nie jest automatycznie poziom kryzysowy, ale zmniejsza przyszłą przestrzeń budżetową.

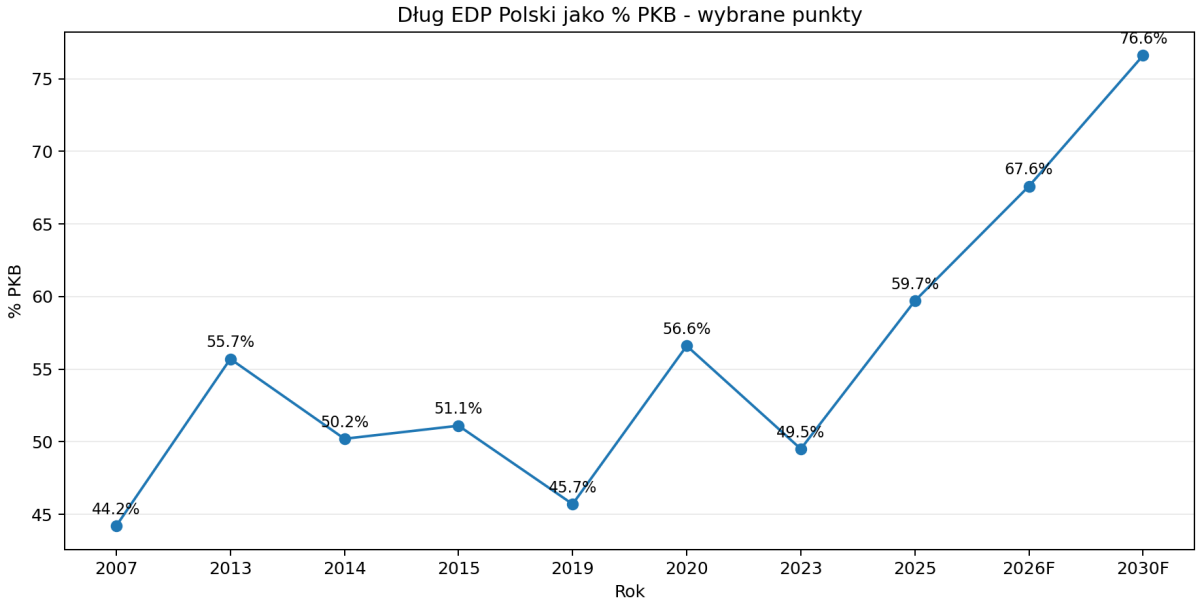
6. NA CO IDĄ POŻYCZONE PIENIĄDZE. Konkretnej obligacji nie da się przypisać do jednego programu - dług finansuje całkowitą lukę między dochodami i wydatkami. Budżet obejmuje jednocześnie obronność, zdrowie, transfery społeczne i inwestycje. Część inwestycji może podnosić przyszły PKB i dochody podatkowe, lecz obecne prognozy MF i MFW mimo tego nadal pokazują wzrost relacji długu do PKB. Nie ma więc podstaw do założenia, że cały nowy dług „sam się spłaci”.

Obliczenia i rozbieżności

Kontrola	Dane i wzór	Wynik	Granica / porównywalność
Tempo dzienne PDP	(2 147,8 - 1 328,1074) mld / 912 dni	~898,8 mln zł/dzień	Porównujemy PDP z PDP; to średnia historyczna.
Przyrost EDP po 2023	2 598,3 - 1 691,361	~907,0 mld zł	Najnowsza rewizja 2023; Q2 2026 jako ostatnia zamknięta obserwacja.
Udział stanu sprzed 2024	1 691,361 / 2 598,3	~65,1%	Ilustracja struktury stanu nominalnego, nie przypisanie obligacji.
Bilion na osobę	1 000 mld / ~37,2 mln	~26,9 tys. zł/os.	Przeliczenie statystyczne.
Koszt obsługi / dochody budżetu	107 / 696,4	~15,4%	Porównanie skali: limit kosztów SP vs planowane dochody budżetu państwa; nie ta sama definicja co EDP.

Materiał graficzny / wizualny

Wykres poniżej pokazuje kluczowe punkty relacji długu EDP do PKB. Najważniejszy wniosek: wskaźnik nie rośnie liniowo - w 2014 r. wpływ miała reforma OFE, w 2020 r. pandemia, a po 2023 r. nastąpił ponowny szybki wzrost. Linie prognozowane od 2026 r. nie są wykonaniem.

2014: spadek po reformie OFE. 2020: skok pandemiczny. 2026F i 2030F: prognoza MF.

06 / FAMAVERA RESEARCH

Rejestr źródeł

#	Klasa	Źródło	Data	Dokładne miejsce	Rola	Ograniczenie	Link
1	A	KPRP - Karol Nawrocki	2.10.2026	akapity o 1 bln / 26 tys. / 900 mln / 107 mld	Claim anchor	Nie dowodzi prawdziwości danych	Otwórz
2	A	VideoParlament - Przemysław Czarnek	3.10.2026	04:23-04:44	Claim anchor 75,3%	Nie rozstrzyga aktualności strategii	Otwórz
3	A	MF - Annual Report 2016, Public Debt	dane 2007-2016	s.17, tabela 26	Historyczne punkty 2007/2015	Starszy raport; punkty końcowe okresów	Otwórz
4	A	GUS - OFE 2014	24.04.2015	przypis 1: transfer 153,2 mld zł	Wyjaśnia jednorazowy efekt OFE	Nie cały spadek długu wynika z OFE	Otwórz
5	A	GUS - komunikat 2023	22.10.2024	wykres 2: 2020-2023	Pandemiczny skok długu/PKB	2023 później zrewidowano	Otwórz
6	A	GUS - seria 2021-2024	22.04.2025	tablica 1	Nowsza rewizja 2023 = 49,5%	Nie obejmuje 2025/2026	Otwórz
7	A	GUS - dług 2022-2025	22.04.2026	2025: 2 335,153 mld = 59,7% PKB	Najnowszy zamknięty rok	Nie obejmuje 2026	Otwórz
8	A	MF - dług II kw. 2026	10.09.2026	stan 30.06.2026	PDP/EDP; 900 mln/dzień	Brak III kw. 2026	Otwórz
9	A	MF - Strategia 2026-2029	30.09.2025	75,3% w 2029; 90 mld w 2026	Źródło starej prognozy	Zastąpiona 29.09.2026	Otwórz
10	A	MF - Strategia 2027-2030	29.09.2026	67,6/69,3/76,6%; limit 107 mld	Aktualna ścieżka długu	Prognoza, nie wykonanie	Otwórz
11	A	KPRM - projekt budżetu 2027	29.09.2026	dochody 696,4; wydatki 977,6	Skala budżetu i wydatków	Projekt, nie wykonanie	Otwórz
12	A	MFW - Article IV	2.02.2026	Annex V / tabela makro	Ryzyko Moderate; 77,7% w 2031	Prognoza zależna od polityki	Otwórz

07 / FAMAVERA RESEARCH

Ograniczenia i aktualizacje

Ograniczenia

Granice okresów rządów są przybliżeniem opartym na stanach na koniec lat, a nie datą przekazania każdej decyzji fiskalnej. Zmiana stanu długu nie oznacza, że każdą obligację można przypisać danemu rządowi. Porównujemy EDP z EDP i PDP z PDP; nie mieszamy definicji. Dane historyczne podlegają rewizjom, dlatego dla 2023 r. w analizie relacji do PKB używamy nowszej rewizji GUS 49,5%, a starszą 49,7% pokazujemy tylko tam, gdzie objaśniamy historię rewizji.

Aktualność i dokumenty nowsze / powiązane

Sprawdzono aktualną Strategię zarządzania długiem 2027-2030 z 29.09.2026, najnowsze zamknięte dane GUS za 2025 r., najnowszą obserwację MF za II kw. 2026 oraz raport MFW Article IV. Nie znaleziono nowszej strategii ani korekty zmieniającej wniosek. Dalsza aktualizacja będzie konieczna po publikacji danych za III kw. 2026 lub zmianie strategii/budżetu.

Co wymaga aktualizacji raportu

Nowe dane kwartalne MF/GUS; rewizja historycznej serii EDP; uchwalenie lub istotna zmiana budżetu 2027; nowa strategia długu; zmiana ratingu lub oceny stabilności długu; sprostowanie autorów analizowanych wypowiedzi.

08 / FAMAVERA RESEARCH

Jak cytować

FAMAVERA, „Bilion długu i 900 mln dziennie. Co pokazuje historia zadłużenia Polski?”, FC-FIN-2026W40-003, Premium Research PREVIEW v0.9, 4.10.2026.

Identyfikator wersji

FC: FC-FIN-2026W40-003
Wersja raportu: PREVIEW v0.9
Źródłowy snapshot: DOSSIER-v3 / research-preview-2026-10-04
Data wydania: 4.10.2026

Zasada źródłowa

Cytując konkretną liczbę lub ustalenie, należy wskazać również źródło z rejestru i jego dokładne miejsce. Raport zawiera wyłącznie zatwierdzone ustalenia przeznaczone dla odbiorcy oraz informacje potrzebne do prześledzenia podstawy wniosków.